

стало значним успіхом. Однак не всі країни вітали цей процес. Росія загалом виступала проти, трактуючи це розширення як порушення геополітичної стабільності в регіоні, порушення її інтересів, однак продовжувала дотримуватись підходу до Альянсу та союзників у відповідності із Основоположним актом про взаємні відносини, співпрацю і безпеку між РФ і НАТО, підписаного 27 травня 1997 р.

Література:

1. Головіна К.Г. Три хвили розширення НАТО на Схід Європи: до питання про інтереси альянсу в регіоні. *Історичні та політологічні дослідження*. 2013. № 3 (53). С. 361–368.

2. Довідник НАТО. NATO – 1110 Brussels – Belgium: Office of Information and Press, 2001. 609 с.

3. Північноатлантичний договір. Вашингтон, округ Колумбія, 4 квітня 1949 р. URL: https://www.nato.int/cps/uk/natohq/official_texts_17120.htm

4. Lazarević D. NATO Enlargement to Ukraine and Georgia: Old Wine in New Bottles? *The Quarterly Journal*. Winter 2009. Vol. 9, № 1. pp. 29–66. URL: <https://www.jstor.org/stable/26326193?seq=1>

5. Zhang Haozhe. The Nature of NATO Expansion – A Realist View. August 04, 2022. URL: <http://www.taiheglobal.org/Content/2022/08-04/1720367064.html>

DOI <https://doi.org/10.36059/978-966-397-357-9-102>

РИТОРИКА ЧИ ОРАТОРСЬКЕ МИСТЕЦТВО: ДО ПИТАННЯ ВИЗНАЧЕННЯ ОСНОВНИХ ВІДМІННОСТЕЙ

Пономаренко М. І.

*здобувач I курсу за спеціальністю 112 – Статистика
Міжнародний гуманітарний університет
м. Одеса, Україна*

Сьогодні у більшості видів професійної діяльності неможливо обійтись без знання і розуміння особливостей спілкування та механізмів впливу однієї людини на іншу. Сфер, у якій людина діє Словом називають ораторським мистецтвом, риторикою та красномовством. Проте між цими поняттями існує певна відмінність.

Термін «ораторське мистецтво» (від лат. oratio – мова, красномовство) античного походження та пов'язується з особою, яка виступає перед аудиторією. Ораторське мистецтво характеризується вмінням майстерно користуватися мовою для найбільшого впливу на слухачів. Його синонімами є грецьке слово «риторика» (rhētorikē), а також «красномовство», яке прийшло до нас з російської, як вміння говорити красно, тобто гарно, впевнено і захоплено.

Більшість дослідників під ораторським мистецтвом розуміють, насамперед, високий ступінь майстерності публічного виступу, якісну характеристику ораторської мови, майстерне володіння живим словом [1, с. 40]. Ораторська майстерність – вміння успішно виступати перед аудиторією. Така майстерність може бути вроджена, проте її можна й набути з досвідом. Ораторська майстерність передбачає вміння природно володіти собою, бездоганно володіти матеріалом, створювати індивідуальний, харизматичний образ оратора. Грамотна мова, великий словниковий запас, логічне структурування тексту, впливова техніка мовлення, вміння контактувати з аудиторією, невербально поводитися та зовнішньо виглядати відповідно до ситуації – це одні з основних чинників ораторського мистецтва.

На відміну від ораторського мистецтва, риторика є наукою, вивчає способи переконання та впливу на аудиторію з урахуванням її особливостей. Як наука риторика виникла в Давній Греції. В Україні поширення риторики припало на кінець XVI – поч. XVII ст. й пов'язане з діяльністю братських шкіл і вищих навчальних закладів – Києво-Могилянської та Острозької академій. В Україні риторику викладали у складі так званих семи вільних мистецтв (разом з діалектикою та граматикою входила до дисциплін тривіуму). У своєму загальному вигляді риторика вивчає специфіку створення та виголошення промов.

Тобто, ораторське мистецтво вирізняється своїм фокусом на публічних промовах та включає в себе аспекти голосу, жестів, тіла та використання візуальних елементів для ефективної взаємодії з аудиторією. Ораторське мистецтво активно застосовується в практичному вираженні, наприклад, під час виступів на конференціях, публічних виступах тощо.

Риторика ж акцентується на широкому спектрі вмінь, з одного боку охоплює знання з теорії аргументації, логіки та логічного мислення. Отже, риторика та ораторське мистецтво – це дві пов'язані області, що доповнюють одна одну, але вони не повністю тотожні, так як ораторське мистецтво – це конкретний випадок використання риторичних принципів у публічних виступах.

Щодо красномовства, яке неправомірно вживають як тотожне до ораторського мистецтва та риторики, зазначимо, що риторика є теорією,

майстерністю і мистецтвом красномовства. Під красномовством древні розуміли мистецтво оратора, а під риторикою – правила ораторів. «Традиційне красномовство розглядалося як один з видів мистецтва. Проте, розуміння красномовства як виду мистецтва, а нерідко і словесності, нікого не має вводити в оману. Так, поняття «мистецтво» застосовується до красномовства, але потребує низки зауважень принципового характеру, тому що ораторське мистецтво тісно пов'язане з наукою. Що ж дозволяє розглядати ораторське мистецтво у зв'язку з наукою? Насамперед ораторське мистецтво користується відкриттями і досягненнями інших наук, використовує їхній категоріальний апарат: з логікою її ріднять міркування, доказ, аргументація, використання законів логіки; з філософією – світоглядні проблеми; з етикою – мораль, етичні проблеми: добро та зло, щастя і страждання; з політикою – проблеми влади та свободи, власності, суспільних відносин, війни і миру; з юриспруденцією – права людини, судова практика; з філологією – мова, її засоби, стилі, виразність мови, література, поетика, жанри, театр. Усе це дозволяє нам говорити про те, що в красномовстві мистецтво та науковість становлять складний сплав дії й взаємодії, раціональності та цінностей, логіки й емоцій. Риторика є складною інтелектуально-емоційною творчістю публічної промови» [2, с. 3]. А красномовство як уміння майстерно, гарно й переконливо говорити, утримувати увагу аудиторії та ораторський хист.

Отже, риторика охоплює ширший спектр навичок ефективного мовлення, в той час як красномовство спеціалізується на виразності та створенні емоційного враження. Красномовство входить у склад риторики як спосіб підвищити ефективність комунікації та є складовою ораторського мистецтва. Ораторське мистецтво є мистецтво підготовки та виголошування публічної промови з конкретною метою дії на слухачів засобами живого слова. Без опанування основних положень риторики неможливо оволодіти ораторським мистецтвом.

Література:

1. Макович Х.Я., Вербицька Л.О., Капітан Н.О. Словник термінів і понять з риторики. Львів, 2016. 140 с.

2. Ораторська майстерність та спічрайтинг: методичні рекомендації до семінарських занять та самостійної роботи студентів спеціальності 291 «Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії» першого (бакалаврського) рівня / уклад. О. М. Кузь, Н. О. Коннова, Ю. І. Потоцька. Харків : ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2021. 50 с.